

REALISTPARTIET

Inrätta en ekonomi & företagsnämnd (EF)

MOTION till kommunalfullmäktige i Södertälje

2021-07-19

REALISTPARTIET

MOTION

Till kommunalfullmäktige

Inrätta en ekonomi & företagsnämnd (EF)

Bakgrund

Södertälje kommun har genom åren kantats av skandaler kring hur våra skattemedel hanteras, vi kan räkna upp de värsta och mest kända – Fornhöjdsskandalen då renoveringen av bostäder blev 250 miljoner dyrare än kalkylen, även så fick vi läsa i LT om hur tekniska nämnden och tjänstepersoner handlat ett parkeringshus av Peab som är nordens dyraste p-hus per kvm, den affären gjordes upp genom ett handslag och ingen upphandling, inget bygglov var klart och inget avtal... garaget blev sedan 20 miljoner dyrare än utlovat. Skanskas bygge på "Stockholmsberget" där bostäderna blev så dyra att dem inte gick att hyra ut... Det går att räkna upp mycket mera, men vi stannar där av utrymmesskäl och problematiken är redan allmänt känd.

Inte nog med att vi köper de dyraste byggnationerna, vi säljer även ut våra fastigheter för billigt till privatpersoner, fastigheter som ägs av oss skattebetalare, tiotals miljoner har gått upp i rök på grund av dåliga försäljningar. Allt detta påpekar våra egna kommunala revisorer och företagen PWC (PricewaterhouseCoopers AB) samt EY (Ernst och Young) som båda haft i uppdrag att granska kommunens affärer – **alla tre grupper har kommit fram till att det sköts dåligt och att korruption inte kan uteslutas.** Södertälje kommun får årligen rapporter och åtgärdsprogram för att komma till rätta med vår "situation" med att pengar går upp i rök, **men inget ordentligt görs!** År efter år...

Fakta och siffror kring upphandlingar nationellt

I Sverige - Mellan 90–135 miljarder kronor slösades bort i offentliga upphandlingar under 2018. Den offentliga sektorn upphandlade varor och tjänster för **900 miljarder** kronor under 2018. Av den summan är 10–15 procent, 90–135 miljarder kronor, slöseri, alltså onödiga kostnader, **eftersom statliga och kommunala myndigheter inte sköter sina upphandlingar tillräckligt professionellt.** Detta enligt en researchrapport från Dagens Samhälle Insikt.¹ Det är naturligtvis rätt upprörande, dels därför att det handlar om våra skattepengar och därför att det finns regler för offentlig upphandling som borde garantera att sådan sköts professionellt med en sund konkurrens mellan olika anbudsgivare.

Även svenskt näringsliv lyfter frågan om kommunernas dåliga inköp:

"Många kommuner kan spara 5–10% på sina inköp och upphandlingar genom att göra smartare affärer. Det är pengar som bättre kan användas i välfärdens kärna eller till lägre skatt. Det handlar till exempel om att ställa mer genomtänkta krav,

¹ <https://www.dagensamhalle.se/opinion/debatt/svinn-i-upphandlingar-kan-minska-med-miljarder/>

REALISTPARTIET

följa upp avtalen bättre och styra upp vem som får köpa vad. Kommunens inköp och upphandlingsorganisation ska utvecklas, så att inga skattekronor slösas bort, utan går dit de gör störst nytta.”²

Åtgärder som vi kan göra:

Expense Reduction Analysts (ERA)³ är ett internationellt nätverk av experter på inköp och upphandling som hjälper både privata företag och, om än i mindre utsträckning icke vinstdrivande organisationer, med inköp, upphandlingar och kostnadskontroll för både varor och tjänster.

Det kan i sammanhanget vara intressant att se hur stora besparingar ERA har lyckats göra i Europa (siffrorna stämmer relativt väl med motsvarande resultat i Sverige) i sammanlagt cirka 20 000 uppdrag och projekt under de senaste 10 åren. Genomsnittet för de 20 000 uppdragen är cirka 20 procent. Alltså något mer än de 10–15 procentens slöseri i offentlig sektor.

Vanliga orsaker till den här typen av problem i offentlig sektor tycks vara bristfällig konkurrens – för få anbud vid upphandlingar – och att den som upphandlar inte förstår marknaden. Orsaker till alltför höga kostnader som ERA ofta möter i privata företag och kommuner är att:

- Man gör en förhandling ”en gång för alla” och sedan fortsätter man i årtal med samma leverantör utan att hålla sig ajour med vad som hänt på marknaden.
- **Den som har den löpande kontakten med en leverantör sköter också förhandlingarna. Det kan lätt leda till vänskapskorruption och successivt sämre priser.**
- **Leveranser och fakturor kontrolleras inte tillräckligt noga. Olika typer av förändringar och prispåslag ”slinker med”.**
- Företagets/kommunens verksamhet har förändrats – och det man köper motsvarar inte längre helt och fullt företagets/kommunens aktuella behov. Ibland betalar man till och med leasingkostnader för utrustning som man inte längre använder.

Siffrorna för ”slöseri” i offentliga verksamheter respektive privata företag är inte helt jämförliga. Många gånger skulle man nog inom en myndighet få mycket lägre kostnader om man i stället för att passivt begära in anbud från ett antal leverantörer gjorde en mer djupgående analys av behov och möjligheter och sedan genomförde en verkligt professionell förhandling med ett par av leverantörerna. **Med det i åtanke kan det inom såväl offentlig verksamhet som privat näringsliv finnas en betydligt högre potential till kostnadsbesparingar än 10–15 procent.**

Bedömning

Södertälje kommun handlar varor och tjänster för ca 3 miljarder årligen, enligt den genomsnittliga

² Läs hela artikeln här: https://www.svensktnaringsliv.se/regioner/gotland/en-bortglomd-valfraga_1172149.html

³ <https://se.expensereduction.com/>

REALISTPARTIET

kalkylen så tappar man 10–15% av pengarna genom dålig eller ingen upphandling alls som i extrema fall då det blir 50–100 % dyrare. Att Södertälje skulle vara bättre på detta än genomsnittet av kommuner har vi svårt att tro, snarare mer sannolikt att vi befinner oss på den sämre halvan...

Men om vi ändå håller oss till kalkylen och det faktum att ERA (Expense Reduction Analysts) – lyckas minska sina kunders kostnader med 20% i snitt, så kan vi då utgå ifrån att Södertälje kommun skulle årligen genom bättre affärer och upphandlingar spara mellan 10 – 20% av sina utgifter, vilket i reda pengar innebär att vi får mellan 300 till 600 miljoner mer i kassan att lägga på kommunens andra poster och behov, vilket skulle leda till ett stort uppsving för staden ekonomiskt!

Utrymme för stora satsningar inom kommunen utan att låna upp en enda krona!
Realistpartiet kommer därför att i sin budget åtgå ifrån att minst 10% i svinn försvinner om dessa åtgärder som vi föreslår här införs, och därmed kan lägga till 300 miljoner i sin budget när vi lämnar in vårt budgetförslag, dessa är helt rimliga och realistiska siffror då denna nämnd – Ekonomi och företagsnämnden kommer att införas vid ett scenario där Realistpartiet sitter med på den styrande sedan.

Är vi extremt pessimistiska i beräkningen av resultatet om dessa åtgärder införs så utgår vi ifrån att endast en 7,5% förbättring sker, men då kan vi likväl fortfarande räkna med 225 miljoner kronor mer i vår budget än nuvarande majoritetens budgetförslag.

Nämndens verksamhetsbeskrivning

Ekonomi och företagsnämnden (EF) skall som namnet avslöjar också arbeta för ett bättre företagsklimat i vår stad, nämnden skall ha en egen budget på ca 20 miljoner som innebär att nämnden kan ha egna tjänstepersoner som arbetar heltid med att stödja och utöka företagslotsservicen för att även bistå de små och medelstora företagen mera, stödja då företag söker bygglov, tillstånd och andra tjänster som kan upplevas som krångliga och stelbenta. I flera andra kommuner så får man en lots som hjälper en genom hela ärendet. **Nämnden skall även ha anställda proffs inom ekonomi och upphandlingar.**

Styrgruppen som idag finns för att skapa ett bättre företagsklimat har haft en uppsökande verksamhet där man hälsat på hos företagen, ett 50 tal företagsbesök som slutar i att "man skall ta med sig" informationen och sedan så sker ingen uppföljning...ingen åtgärd, och inget återbesök. Den styrgruppen skall antingen läggas ned och EF tar över uppgiften, eller så kvarstår styrgruppen som en politiskt sammansatt grupp och den rapporterar till ekonomi och företagsnämnden som även skall ha en representant i styrgruppen (nämndens ordförande samt vice ordförande deltar även i styrgruppen).

Företagsbesöken skall resultera i en analys om vad som kan förbättras och vilka åtgärder som kan vidtas omedelbart och vilka mer långsiktiga åtgärder som kan genomföras, sedan skall analysen återrapporteras till företaget som besökts. Att tilltänkta åtgärder även implementeras ned i organisationen har tidigare varit ett problem, nu skall det följas upp.

REALISTPARTIET

Gynna det lokala näringslivet

Det finns Södertäljeföretag som aldrig får chansen att komma in på den lokala marknaden i sin egen stad, även fast de är verksamma sedan många år i grannkommuner. Ursäkterna från kommunens sida är att de inte har några referenser ifrån tidigare arbeten åt kommunen... snacka om moment 22... hur skall man ha referenser när man inte blir insläppt?

I många andra fall så säger man att Södertäljeföretagen är för små, att man inte vågar ge dem stora uppdrag, därför så går man gång på gång till de stora jättarna som ofta är dubbelt så dyra. -

Lösningen på detta är mycket enkel – Dela upp arbetet på flera entreprenörer!

Alla större arbeten som beställs via kommunen eller koncernen går som oftast att dela upp i olika etapper/områden, inte nog med att man kan få in flera lokala aktörer då som kan ta på sig en del av uppdragen, man kommer även få in fler anbud och därmed komma ner i pris på stort sett allt man idag bygger eller köper in. Att köpa "hela paketet" av ett stort bolag kan kännas bekvämt och tryggt, men uppdraget ligger inte i att göra det enkelt för sig, uppdraget är att bygga, köpa in, och göra affärer på ett sätt som gynnar kommunen och dess invånare bäst, och kan man gynna de lokala företagen mer så leder det i förlängningen till fler anställningar och högre skatteintäkter för kommunen, en win win situation helt enkelt! **Så att dela upp upphandlingarna ger i förlängningen ett bättre företagsklimat!**

Ekonomi och företagsnämndens främsta och viktigaste uppgift är att se över ekonomin!

Nuvarande ordning så kan nämnder, våra bolag och enskilda personer med maktposition inleda, lova, ingå i avtal och till och med genomföra för kommunen och dess medborgare väldigt dåliga affärer och inköp helt utan konsekvens. Affärerna uppdragas oftast genom lokalpressen, inte genom att folk eller övriga folkvalda får insyn i affärerna. Folkvalda som sitter i kommunstyrelsen och koncernstyrelsen får ingen som helst insyn i affärerna innan det är för sent, ibland görs inte ens upphandlingar utan någon/några personer tar beslutet om vad som skall köpas in och vem som skall få sälja till kommunen, vilket öppnar upp för korruption som alla våra granskningsenheter som revisorerna, Ernst och Young, samt PWC påpekat varje år...

För att få ett slut på detta så skall alla delegationsbeslut och rätten till inköp över gränsen för tillåten direktupphandling för nämnd/bolag och anställda upphävas och ställas under EF nämndens kontrollparaply.

När Telgebostäder blev lurade på ett par hundra miljoner av Skanska i fornhöjdsrenoveringen så var en larmklocka satt till att alla inköp som gick över budget med en miljon skulle generera en varningsklocka som ringde högt, men ingen signal kom.... 250 miljoner gick utöver budgeten utan att klockan ringde, styrelsen var inte ens informerad... **Detta är en stöld av Södertäljebornas pengar! - Installationen av EF nämnden kommer att sätta stop för att liknande affärer genomförs, det kommer aldrig mer att hända!**

Vi kommer aldrig mer bygga Europas dyraste P hus per kvm, vi kommer aldrig mer att bygga så dyra

REALISTPARTIET

bostäder att vi inte kan hyra ut dem. Telge inköps hela organisation skall ställas till förfogande för EF nämnden, EF skall få tillgång till alla offerter som kommer in, EF skall även kunna se över alla nuvarande ramavtal och om dem är förlegade och dyra så skall dem hävas så snart som lagligt möjligt för att göra en ny uppdaterad upphandling.

EF nämnden skall ha tillgång till allt material som rör kommunen, dess nämnder och bolags avtal gällande lån, upphandlingar, försäljningar och alla dess affärer och avtal för att tydligt kunna genomlysas och rensa upp i dåliga avtal och inköp.

Inga fastighetsförsäljningar under marknadsvärde kommer längre vara möjligt då offerter skall redovisas för EF nämnden innan beslut kan tas, kort sagt så häver vi genom EF nämnden möjligheten till väldigt dåliga affärer samt även nära på utesluter möjligheten för korruption på hög nivå. Man kan se EF nämnden som en enhet som granskar, kritiserar och ger råd INNAN en för medborgarna dålig affär är genomförd. I dagsläget så får vi rapporter varje år av EY, revisorerna och PWC långt EFTER haveriet redan är genomfört... vad hjälper det då?

Nu sätter vi in åtgärderna INNAN det gått fel!

Denna nämnd kommer att vara den mest kostnadseffektiva nämnden Södertälje kommun någonsin haft! Oavsett om nämnden växer med medarbetare samt konsulter och kostar 20–30 miljoner varje år så kommer den att spara mellan 225 och upp till 600 miljoner kronor för kommunens skattebetalare årligen, och dessutom genom att skapa ett bättre företagsklimat och bättre förutsättningar för små och medelstora företagen och nyetableringar även öka skatteintäkterna för kommunen utöver den vinst vi redan räknat in.

Glöm inte att denna nämnd även kommer att kunna ge stöd till nämnder som historiskt aldrig klarat av att hålla sin budget, vi skall ge nämnden i uppdrag att se över äldreomsorgen och hemtjänstens verksamheter för att hjälpa dem få ordning på sin verksamhet också då deras organisation idag är i kaos med en så låg effektivitet så att det nära på dubblar kostnaderna för den dagliga verksamheten, här finns ytterligare miljoner att spara utan att dra ned på kvalitén.

Stöd till alla verksamheter med egen inköpsbudget oavsett budgetens storlek

Många av de kommunala verksamheterna som vårdinrättningar, skolor med mera har en egen budget för inköp av mat och annat material. Alla verksamhetschefer skall coachas och uppmanas att se över sina inköpsrutiner, som ett aktuellt exempel så har en verksamhetschef med ca 15 brukare själv tagit beslutet att det blir för dyrt att köpa in via den kanal som det gjorts i alla år... Hon har på eget bevåg börjat handla mat och vardagliga förbrukningsartiklar på en lokal dagligvaruhandel istället och minskat sina inköpskostnader med 30–40% direkt!

Alla våra verksamheter ska göra en översyn av sina inköp och miljoner kommer att sparas!

REALISTPARTIET

Bolagens affärshemligheter/sekretess

När Realistpartiet tidigare har lyft problematiken med att folkvalda och till och med bolagens styrelser inte har insyn i vem som bestämmer, vilka som lägger bud och hur affärerna går till så har man hävdad att det i bolags världen finns möjlighet att dölja sina affärer bakom något som heter affärshemligheter, sekretess osv... Ja det stämmer såklart att ett bolag skall kunna skydda sina affärshemligheter ifrån konkurrenter, men sin egen styrelse ställer vi oss tveksamma till?

Styrelsen har ju tystnadsplikt om det är ett ärende som kräver det!

Vi ser inte transparens inför styrelserna som ett problem, det som vi ser som ett problem är att man vägrar även i efterhand visa sin egen styrelse vilka anbud som funnits, varför några ratats och vem som beslutat om vem som skall få jobbet.... **Detta öppnar såklart upp för korruption!**

Bättre ekonomi i våra bolag – Proffs VD skall tillsättas som koncernens högsta chef.

Att koncernstyrelsen skall ha en VD med erfarenhet, kunskap och kompetens att styra en koncern som omsätter flera miljarder är för oss en självklarhet.

Alla våra koncernbolag skall ha en VD som har kunskaper om bolagets verksamhetsområden, det innebär att det inte skall vara politiskt tillsatta personer på bolagets VD poster, det skall vara folk som faktiskt har kompetens inom området som det gäller, det skall vara seriösa rekryteringar till dessa poster där EF nämnden har full insyn vilka som söker arbetet för respektive post **för att undvika kompiska rekryteringar inom egna led som ofta innebär – ”Lära sig på jobbet uppdrag...”**
Här skall EF nämnden stödja HR i dess rekryteringar för att undvika kompistillsättningar före kompetens och kunskap.

Vi är övertygade om att med högre kompetens inom VD posterna så kan även bolagens verksamheter öka sina intäkter till koncernen och då i förlängningen till kommunen och dess invånare. Här finns det pengar att hämta hem i verksamheterna utöver inköp/upphandlingar, mer effektiv bolagsdrift ger minskade kostnader och ökad vinst, det rör sig om 100 tals miljoner kronor.

Ekonomi och företagsnämndens sammansättning

Nämndens ordförande skall vara någon som har gedigen erfarenhet av att hantera bolag, affärer, och verkligen brinner för Södertäljes näringsliv.

Vi föreslår vår Lars-Göran Jonsson som ordförande för EF nämnden då han har en bred insyn i det lokala näringslivet samt stor erfarenhet genom sitt arbete (Småstadens Redovisning) som rådgivare inom ekonomi samt bokföringskonsult för ett hundratal lokala små och medelstora företag inom flertalet branscher, nämnden prioriterar kompetens i första hand, LG Jonsson har dessutom varit med och tagit fram ramarna för denna motion och är en viktig ingrediens för att nämndens arbete skall bli som motionen avser. ALLA fullmäktiges politiska partier skall vara representerade i nämnden med EN stol vardera samt även en representant vardera ifrån dessa företag: Expense Reduction Analysts (ERA), Ernst & Young samt PWC.

REALISTPARTIET

Första året skall även ERA tas in som konsult för att organisera och styra upp nämndens arbete och rutiner (de har trots allt ett dokumenterat snitt på en 20% förbättring av sina kunders kostnadsläge/ekonomi), för att sedan ha en fast stol i nämnden på årsbasis framöver så länge behovet finns. Ernst och Young samt PWC (PricewaterhouseCoopers AB) kan löpande komma med sina synpunkter, kritik och förslag innan det är för sent och dåliga affärer redan är genomförda...

Totalt med en anställd VD, 9e partier representerade med en ledamot, samt 3 konsulter (ERA, EY, PWC) och kommunens näringslivschef samt stadsdirektören så landar vi på 15 personer samt en heltids sekreterare, ledamöterna som inte redan är heltidsanställda är som vanligt arvoderade per möte och uppgörelse med konsulterna. Partierna själva väljer vem som skall representera partiets stol i nämnden. Varje parti har dessutom en ersättare i nämnden, vilket skulle kunna vara partiernas gruppledare för demokratins skull då vi utgår ifrån att varje parti väljer en representant som kan något om ekonomi, inköp och handel till den ordinarie stolen.

Även Vice och 2e vice posten i nämnden hoppas vi att de berörda partierna väljer någon som är lämplig för uppdraget.

Det blir då totalt 24 personer samt en sekreterare vid ett möte om alla närvarar så är det totalt 25 personer på ett ordinarie möte, en vanligt nämnd idag har 24 plus sekreterare, så ingen skillnad mot andra nämnder i utformning.

Möten bör ske minst 10 gånger per år, vid varje möte skall bolag och nämnder som har betydande affärer på gång hålla en dragningsinför nämnden, samt göra siffor och relevanta uppgifter tillgängliga för nämnden. Betydande markförsäljningar skall redovisas för nämnden innan dem godkänns och genomförs.

Nämndens centrala uppgift är att vara ett stöd till Södertälje kommuns bolag, verksamheter och nämnder.

Genom att enskilda personer nu slipper ta på sig ansvar för att ta beslut som de inte kan något om så undviker vi framtida skandaler och polisanmälningar... De politiska partierna som sitter i majoritet och är ansvariga för kommunens ekonomi kan nu känna sig tryggare i att deras beslut är väl grundade i fakta och på en sund ekonomisk bas. Risken för korruption på hög nivå är i princip helt eliminerad nu när inte längre en enskild person kan "ge bort" fastigheter, mark, betydande bygglov utan att det går via EF nämndens granskning, vilket borde vara en lättnad för fritidspolitikers och andra som inte är korrupta samt vill staden och medborgarnas bästa.

De som livnärt sig på att sälja tjänster kan söka sig till andra kommuner efter att EF nämnden införts. Varje seriös och samvetsgrann politiker kommer att ställa sig bakom införandet av denna nämnd, då det inte bara frigör enorma tillgångar för kommunens verksamheter, det sätter även käppar i hjulen för dem som vill genomföra korrupta affärer i vår stad.

Man skulle till och med kunna gå så långt som att påstå, att vill man inte ha transparens och raka ärliga affärer i vår stad så har man nog inget inom politiken att göra, inte för våra medborgares bästa i alla fall!

Tillägg! - Vi tillägger att EF nämndens utformning INTE behöver vara exakt som motionen beskriver då det kan finnas lagar, regler och annat som måste beaktas, men huvudsaken är att dess utmålade mål förstås av läsaren och att målen uppnås så långt det är tekniskt möjligt, vi är öppna för förslag och kompromisser gällande formen och dess tillsättning av personal/personer.
Men att alla partier i kommunfullmäktige skall få insyn och delta är ett måste!

Avsikten med detta tillägg är att man inte skall kunna avslå motionen i sin helhet på grund av någon enstaka mening eller teknikalitet som ofta är fallet.

En begåvad individ med kommunens bästa i åtanke förstår att mycket av detta vi skriver i denna motion är bra för kommunen, dess verksamheter och invånare. Den exakt formen och funktionen EF nämnden kommer att fylla är något som vi tillsammans med en majoritet mejslar fram efter valet 2022.

Kommunfullmäktige

Fullmäktige ska bevilja motionen och ge kommunstyrelsen i uppdrag att boka upp möten med berörda konsultbolag för att få fram en mer konkret kostnad och vinstkalkyl, samt ge ERA i uppdrag att ta fram ett mer konkret förslag till EF nämndens sammansättning, upplägg och arbete.

Vi föreslår därför att motionen beviljas efter valet 2022 på samma fullmäktigemöte då den nya majoriteten ink RP klubbas in.

Att RP skall ingå i den styrande majoriteten oavsett hur den ser ut är ett måste för att motionen skall anses som beviljad samt att vi är övertygade om att det är en förutsättning för att motionens avsikter förverkligas inte bara på papper, utan också i praktiken i den dagliga verksamheten.

Motionen skall sedan verkställas och folk tillsättas så att nämnden är klar att starta sitt arbete redan i januari 2023.

Södertälje den 2021-07-19

Sign: _____

Namnförtydligande

Joakim Granberg (RP)

Motionen framtagen tillsammans med Lars-Göran Jonsson (RP)